

Vinkkejä lukion äidinkielen aloittavalle

- **Lue monipuolisesti erilaisia tekstejä:** kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta, netti- ja mediatekstejä.
- **Seuraa mediaa ja maailmaa ympärilläsi.** Ajankohtaisista asioista usein keskustellaan ja kirjoitetaan tunteilla.
- **Käytä rohkeasti tilaisuuksia ottaa puheenvuoroja eri tilanteissa.** Tuo tuntikeskusteluissa esille mielipiteitäsi ja näkemyksiäsi. Esimerkiksi runon tai novellin voi ymmärtää eri tavoin ja kaikki tavat ovat yhtä kiinnostavia.
- Jos olet epävarma, jostain kielen asiasta (esim. miten jokin sana kirjoitetaan), **tarkista oppikirjasta** tai muista kielenoppaista (esim. Kielitoimiston sanakirja). Kiinnitä oikeakielisyyteen huomiota myös muiden oppiaineiden kirjallisissa töissä.
- **Hanki kirjastokortti.** Voit varata aineistoa ja lisätä laina-aikaa verkossa.
- **Kysy rohkeasti apua opettajalta.**

Vinkkejä lukemiseen

Lyhyt teksti (esim. lukutaidon vastauksen tai kirjoitustaidon esseen aineisto):

- Lue ääneen tai kuuntele lukiessasi.
- Jätä kännykkä ja muut häiriötekijät pois.
- Rauhoita lukutilanne.
- Alleviivaa/kirjoita muistiin kohdat, joita et ymmärrä.
- Keskustele tekstistä, jos se on mahdollista.

Pitkä teksti (esim. romaani tai tietokirja):

- Valitse teos, joka on itsellesi mieluinen. Jos mahdollista, valitse sama kirja kuin kaverilla, sopikaa yhteinen lukuaikataulu ja keskustelkaa lukemastanne. Valitse halutessasi äänikirja ja liiku samalla.
- Aikatauluta lukeminen kalenterin kanssa – milloin luen ja kuinka paljon (luvut/sivut/aika, jonka lukee lukukerralla).
- Jos huomaat keskittymisen herpaantuvan kesken lukemisen, lue ääneen hetki, pidä tauko tai lähde liikkeelle (esim. vaihda lukupaikkaa)
- Tee tarvittaessa muistiinpanoja: muistiinpanojen ja miellekarttojen tekeminen sekä sisällysluettelon tutkiminen auttaa teoksen hahmottamisessa.

- Tee lukemisesta kiva tapa. Opettele lukemaan säännöllisesti jotain.
- Ota päivään rauhallinen lukuhetki.
- Hyvän lukutaidon saa lukemalla.

Vinkkejä kielenhuollon opiskeluun

- Hyödynnä opettajalta saamasi palaute. Jos et ymmärrä saamaasi palautetta, kysy neuvoa.
- Käy läpi kaikki opettajan tekstiin tekemät merkinnät: Ymmärrätkö, mistä virhe johtuu? Osaatko korjata sen? Toistuuko jokin virhe tai ongelma säännönmukaisesti tekstissäsi? Opettele kyseinen kielenhuollon sääntö.
- Hae tietoa omasta oppikirjasta.
- Lisää alla olevat hakupalvelut tietokoneesi selaimelle ja tarkista aina, kun olet epävarma oikeinkirjoituksesta.
- Kielitoimiston sanakirja <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/>
- Kielitoimiston ohjepankki <http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/>

Vinkkejä tiedonhakuun

- **Millaista koulutyötä varten haet tietoa? Millaista tietoa tarvitset** (esim. tieteellistä tietoa, tietoa asenteista)?
- **Mistä parhaiten tietoa voisi löytyä tähän aiheeseen?** Esimerkiksi kenen nettisivut olisivat luotettavia, jos aiheena olisi uni ja murrosikä (esim. THL)? Löytyykö samaa tietoa eri lähteistä?
- **Mitä hakusanoja kannattaa käyttää?** Kokeile erilaisia hakusanoja. Esimerkiksi jos haluat tutkia nuorten unentarvetta, keksi synonyymejä hakusanoista (nuoriso, teinit, teini-ikäiset, koululaiset, lukiolaiset, murrosikäiset jne.). Kokonaisilla virkkeillä ei kannata hakea tietoa.
- Keksi läheisiä käsitteitä (esim. uni, lepo, uni ja terveys) ideoimalla ja kokeile erilaisia yhdistelmiä. Rajaa käyttämällä aihesanoja.
- **Millaiset ovat löytämäsi tiedon taustat:** julkaisijan maine, julkaisuajankohta, julkaisijan tarkoitusperät, kirjoittajan asiantuntemus, julkaisukonteksti?

- **Esimerkiksi näillä keinoin voit hakea apua tiedonhakuun:** kirjastosta kysyminen, kirjaston tiedonhaku, Tieteen termipankki, reaaliaineen oppimateriaalit, Vanamo-kirjastot: <https://www.kirjastot.fi/tiedonhaun-opastus>

Vinkejä kirjoittamiseen ja kirjoittamisen opiskeluun

- Tee itsellesi selväksi, mitä tekstilajia kirjoitat. Ohjeita ja apua saat oppikirjasta ja opettajalta.
- Noudata annettua tehtävänantoa.
- Pidä aineistotehtävissä oman ajattelun ja lähteiden raja selkeänä, esimerkiksi anna aina aineiston perustiedot.
- Uskalla muokata ja muuttaa tekstiäsi – kerralla ei tule valmista.
- Käytä aikaa oman tekstin hiomiseen ja tarkastamiseen.
- Jos kirjoittaminen ei suju, pyydä apua opettajalta.

Vinkejä, jos kirjoittaminen ei suju

- **Juttele** asiasta muiden kanssa. Vertaistuki auttaa. Huomaat, ettet ole yksin ongelmasi kanssa.
- Jos et pääse alkuun kirjoitustilanteessa, aloita **kirjoittamalla** jotain. Valitse jokin satunnainen sana ja ala kirjoittaa. Pian huomaat, että tekstiä alkaa syntyä. Sitten on helpompi siirtyä varsinaiseen tehtävään.
- Kysy **neuvoa opettajalta**. Ratkaisu voi olla yksinkertainen, kunhan opettajasi tietää, mikä on ongelmana. Opettajalle tieto on tärkeä, sillä moni ryhmässä saattaa miettiä samaa ongelmaa.
- Kysy **tukiopetusta**, jos asia tuntuu hankalalta. Jos katsot opettajan kanssa tekstiäsi puolen tunnin ajan, tiedät jo paljon enemmän, miten voit auttaa kirjoittamistasi.
- **Erityisopettaja** auttaa kirjoittamisen ongelmissa. Joskus taustalla voi olla lukivaikeus. Osa tietää jo ennen lukiota, että lukivaikeus vaikuttaa omaan kirjoittamiseen, mutta joskus se tulee ilmi vasta lukiossa. Erityisopettajan luokse voi mennä, vaikka ei olisikaan kyse lukivaikeudesta.

- Muista, että tässäkin asiassa tarvitaan **harjoittelua ja työtä**. Joskus kuitenkin kirjoittamisen lukko voi aueta jo pienellä harjoittelulla.
- **Älä vaadi itseltäsi liikaa**. Joskus riittää se, että saa asiat tehtyä ja työn palautettua.
- **Lukeminen** tukee kirjoittamista. Etsi itsellesi sellaista lukemista, joka sinua kiinnostaa. Moni pitää kaunokirjallisuudesta, mutta jollekin tietokirja voi olla paras valinta.